

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

Sect: 3. De fortitudine & oppositis vitiis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

SECTIO III.

De Fortitudine, & oppositis ei vitiis.

Fortitudo 2. modis accipitur; 1. pro animi constantia ad hærentis honestati virtutis, non obstantibus quibuslibet contrariis, seu nihil unquam agendi in quocunque genere, quod ab honestate deficiat, habereque potest hæc virtus fortitudinis in omnibus virtutibus locum. Secundo accipitur Fortitudo pro speciali virtute, moderante animi timorē, ac fiduciam: Hinc Aristoteles definit eam, quod sit mediocritas circa timorem & audaciam.

Martyrium est excellentissimus actus Fortitudinis: Nam Martyres propter seruandum bonum veritatis Fidei, ipsam vitam profundero non erubescunt, iuxta Hebr. 11. *Fortes facti sunt in bello.*

Ad Martyrium requiritur, vt mors alicui inferatur odio fidei Christianæ, & vt voluntariè acceptetur propter fidei veritatem tuendam. Hinc non proprie martyres, qui in vincula coniecti, nisi etiã mortem opperunt, quia non satis re ipsa testantur, se omnia propter fidem Christi contemnere, nisi etiam vitam ipsam derelinquant.

Deinde innocentes Infantes ex speciali Priuilegio gratiæ sunt pro Martyribus colendi. NB. Adultus si in somno occidatur, propter fidem & ante nihil cogitarit, non est pro Martyre habendus.

Milites pugnantes contra infideles non sunt Martyres, si occidantur; Ratio, quia non voluntate, sed potius necessitate mortem opperunt, neque Christi patientis similitudinem gerunt, qui cum pateretur, non comminabatur.

Causa Martyrii debet esse pia, quæ per fidem supernatu-

pernaturalem innotuit. Nam Martyr dicitur, qui excellentissimam, quam potest, Confessionem ac testimonium voluntaria morte sua, præbet veritati dei Christianæ, secundum verba Christi; *Omnis, qui confitebitur me.* Matth. 10.

6 Martyrium instar baptismi fluminis delet omnem culpam & pœnam, sed non absque imperio & mentione charitatis in hominibus adultis, iuxta Apost. 1. Cor. 13. *Et si tradidero corpus meum, ita ut ardeam charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.* Et est generalis persuasio Apostoli, & SS. Patrum, quod opera virtutum reliquarum absque Charitatis imperio ad hominis salutem & gloriam æternam non sufficiant.

7 Baptismus sanguinis quadam etiam ratione superat baptismum fluminis: nam inter cætera Martyrium continet realem imitationem & representationem passionis Christi: baptismus autem solum figuralem. Et baptismus sanguinis præter præmium essentialiter etiam correspondet augeola.

8 Timidas Fortitudini opposita, & peccatum veniale, per accidens tamen interdum mortale. Vnde Si ob timorem finas te moueri in consensum peccati mortalis. Idem de audacia, ignauia (animi nihil confidentis) animi stupiditate (nulla mala formidantibus quando oportet) dicendum est.

De Virtutibus annexis Fortitudini, atque earum oppositis vitiis.

9 Virtutes Fortitudini annexæ sunt. 1. Animi fecunditas (quæ est tranquillitas animi benè fidentis) ei opponitur nimia animi anxietas. 2. Magnanimitas, quæ magna & excelsa spectat, parua contemnit.

Magna

Magnanimitati secundum excessum opponuntur 10
 præsumptio, ambitio & vana gloria. Præsumptio est
 qua homo aggreditur opus arduum, facultatem su-
 am excedens. Veniale per se, sed sæpius fit mortale,
 ratione nocuenti.

Ambitio est inordinatus appetitus honorum, sibi 11
 non debitorum, aut ex illicita re, v. c. tyrannide, & si
 veniale fit mortale, ratione damni.

Inanis gloria est inordinatus appetitus humanæ 12
 existimationis ac laudis. Accidit 1. si de fucata virtu-
 tis vel doctrinæ excellentiâ laudem quæras, & est hy-
 pocrisis. 2. Si maiorem famam de te desideres, quam
 merearis, & est iactantia: per se veniale; per accidens
 mortale, ratione nocuenti.

Honorem, laudem desiderare vel acceptare ob 13
 virtutem seu honestatis causa, est opus bonum ma-
 gnanimitatis, iuxta Matth. 5. *Lucent lux vestra coram
 hominibus.*

Magnanimitati secundum defectum opposita est 14
 Pusillanimitas, qua sibi quis diffidens, bonū aliquod
 tanquam superans propriam facultatem, frustra de-
 trectat: vt si idoneus ad parochiam, ob animi deie-
 ctionem respuat: per se veniale, mortale ratione no-
 cumentum. NB Si honorē tibi delatū & laudem, quam
 recta ratio ad cōseruandum statū & dignitatis aug-
 mentum boni publici causa necessarium iudicat vel
 utile, respuas ex animi deiectione est veniale.

NB. Magnificencia quæ est promptitudo animi
 ad faciendos magnos sumptus, vbi recta ratio expe-
 dire iudicat. Continet in se pecuniæ contemptum.
 Differt à liberalitate, quod hæc circa mediocres sum-
 ptus, illa circa maiores occupatur.

Magnificentiæ, secundū excessū, opponitur pecu-
 niarum

niarum profusio, si maiores expensas facias, quam ratio dicat. Secundum defectum aduersatur parsu-
facientia, cum quis præ animi angustia, cœpto ma-
gno operi, V. C. templo non pares sumptus exhibet
vtrumq; est veniale, per accidens mortale.

15 Patientia est virtus, quæ in rebus aduersis animi
mœrorem temperat, ei opponitur per excessum im-
patientia: Veniale, per accidens, ratione scandali
mortale. Per defectum opponitur durities, si ob ani-
mi stuporem, nec propriis nec alienis malis moue-
ris, est per se veniale.

16 Perseuerantia est virtus, per quam non obstans
temporis diuturnitate, difficultate molestiis, homo
persistit in bono opere, quamdiu recta ratio dicat.
Ei per excessum opponitur pertinacia, est veniale,
circa fidem, mortale. Per defectum opponitur in-
stantia, qua leuiter aliquis à bono proposito absi-
stentia. Est mortale si obligatio sit grauis, qua teneris ad pro-
positum exequendum; Veniale, si obligatio leuis
nulla obligatio, est veniale ex genere, ob inordinati-
onem mentis.

SECTIO IV.

De Temperantia, & oppositis vitis.

1 **T**emperantiæ virtus versatur in moderandis
luptatibus corporis, gustus & tactus, circa
lenta, poculenta & venerea. Tres eius sunt species.
Abstinencia, Sobrietas, Castitas.

Abstinencia est, quæ secundum rationis regulam,
(contentam corporis ac vitæ humanæ necessitate &
utilitate) moderatur appetitum, vsuque ciborum
oblectantium. Ei opponitur gula, quæ est inordina-
tus appetitus vel vsus ciborum causa voluptatis. Per
se ve-